

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 7Sf/27/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0724101325
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Davala, Ph.D., LL.M.
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:0724101325.1

Uznesenie

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: STAR CENTRUM spol.s r.o., so sídlom Šamorínska 10, 821 06 Bratislava – mestská časť Podunajské Biskupice, IČO: 35 855 410, zastúpený: Advokátska kancelária DE IURE s. r. o., so sídlom Šamorínska 10, 821 06 Bratislava – mestská časť Podunajské Biskupice, IČO: 55 792 031, proti žalovanému: Daňový úrad Bratislava, so sídlom Ševčenkova 32, 850 00 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 101661010/2024 zo dňa 11.06.2024 a opatrenia žalovaného č. 101659794/2024 zo dňa 11.06.2024, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu odmieta.
- II. Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I.

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 01.09.2024 (ďalej len „žaloba“) domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 101661010/2024 zo dňa 11.06.2024 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým žalovaný rozhodol tak, že nevyhovel námietke žalobcu proti výzve č. 101278775/2024 zo dňa 29.04.2024 na zaplatenie daňového nedoplatku (ďalej len „výzva“). Výzvou bol žalobca vyzvaný na zaplatenie daňového nedoplatku vzniknutého na úroku z omeškania vo výške 140,50 eur, splatnom dňa 30.03.2023, ktorý bol vyrubený rozhodnutím Daňového úradu Bratislava č. 102874927/2022 zo dňa 24.10.2022, a to v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Správca dane uviedol, že v prípade, ak nebude daňový nedoplatok uhradený v lehote určenej vo výzve, správca dane pristúpi k jeho vymáhaniu. Žalobca navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Žalobca sa súčasne žalobou domáhal preskúmania zákonnosti oznámenia žalovaného č. 101659794/2024 zo dňa 11.06.2024 (ďalej len „napadnuté opatrenie“), ktorým žalovaný oznámil žalobcovi, že samotná výzva v zmysle § 80 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Daňový poriadok“) nie je úkonom správcu dane, ktorým sa začína daňové konanie, pretože sa nerozhoduje o právach a povinnostiach daňového subjektu, preto neexistuje lehota, ktorú by bolo možné v tomto prípade prerušiť. Následne žalovaný odcitoval § 61 ods. 1 Daňového poriadku, a to, že v prípade podania žiadosti o prerušenie osobitného konania spojeného s výzvou podľa § 80 Daňového poriadku sa jedná o nekvalifikovaný podnet, ktorý nevyvoláva právne účinky, jeho doručením nezačína daňové konanie a správca dane nie je povinný o žiadosti o prerušenie začatého konania rozhodnúť. Žalobca navrhol napadnuté opatrenie zrušiť.

3. K žalobe sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 14.10.2024, v rámci ktorého navrhol žalobu zamietnuť, resp. odmietnuť.

II.

4. Podľa § 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

5. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

6. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Podľa § 7 písm. e) SSP, správne sudy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

8. Podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak je neprípustná.

9. Podľa § 71 Daňového poriadku, daňový subjekt môže uplatniť námietku, ak to ustanovuje tento zákon. Ak tento zákon neustanovuje inak, o námietke rozhoduje orgán, voči ktorému námietka smeruje, a podanie námietky nemá odkladný účinok; proti rozhodnutiu o námietke nie sú prípustné opravné prostriedky.

10. Podľa § 80 Daňového poriadku, ak daňový subjekt v lehote podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov alebo určenej v rozhodnutí správca dane nezaplatil daň alebo neodviedol vybranú daň alebo zrazenú daň, správca dane ho môže vyzvať, aby daňový nedoplatok odviedol alebo zaplatil v ním určenej náhradnej lehote. Táto lehota nesmie byť kratšia ako 15 dní. Správca dane je povinný v tejto výzve upovedomiť daňového dlžníka o následkoch neodvedenia alebo nezaplatenia daňového nedoplatku. Proti výzve možno podať námietku do 15 dní od jej doručenia. Podanie námietky má odkladný účinok. Rozhodnutie o vyhovení námietke nemusí obsahovať odôvodnenie.

III.

11. Všeobecné sudy ako orgány súdnej moci sú viazané čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, teda môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Správne súdnictvo nie je nelimitovaným nástrojom uplatňovania a ochrany práv, ale podlieha určitej ústavnej a zákonnej právnej úprave, ktorá určuje jeho medze. V správnom súdnictve je právo na prístup k správemu sudu determinované princípom generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že sudy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo rušia oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje (§ 7 SSP).

12. Správny súd tak primárne zisťoval, či sú splnené podmienky na konanie vo veci, medzi ktoré nepochybne patrí aj spôsobilý predmet súdneho prieskumu, t. j. rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ktoré zasahuje do práv, právom chránených záujmov a povinností dotknutého subjektu alebo sa ich priamo dotýka, ktoré zároveň nie je z možnosti súdneho prieskumu zákonom vylúčené (či už výslovne v texte konkrétnej právnej normy alebo na základe splnenia podmienok podľa § 7 SSP). Za týmto účelom sa správny súd v prvotnej fáze súdneho konania oboznámil s obsahom administratívneho spisu, z ktorého zistil základné skutočnosti dôležité pre posúdenie (ne)prípustnosti súdneho prieskumu v danej veci.

13. Predmetom súdneho prieskumu vo veci podanej žaloby je právny akt vydaný v administratívnom konaní – (i) napadnuté rozhodnutie, ktorým žalovaný podľa § 71 v spojení s § 80 ods. 1 Daňového

poriadku nevyhoveli námiatke žalobcu v postavení daňového subjektu smerujúcej voči výzve žalovaného na zaplataenie daňového nedoplatku a (ii) napadnuté opatrenie, ktorým žalovaný oznámil žalobcovi skutočnosti viažuce sa k možnosti prerušenia konania. Správny súd sa tak v prvom rade zameria na súdny prieskum napadnutého rozhodnutia a následne súdny prieskum napadnutého opatrenia.

14. Z obsahu administratívneho spisu mal správny súd za preukázané, že výzve žalovaného na zaplataenie daňového nedoplatku predchádzalo štádium daňového konania, v rámci ktorého vydal správca dane rozhodnutie Daňového úradu Bratislava č. 102874927/2022 zo dňa 24.10.2022, ktorým bol žalobcovi vyrubený úrok z omeškania v sume 140,50 eur za nezaplataenie dane z príjmov právnickej osoby vyrubenej podaním daňového priznania za zdaňovacie obdobie 2017 v ustanovenej lehote a v ustanovenej výške. Aktuálna rozhodovacia činnosť a súdna prax je v zásade jednotná v tom, že proti právoplatnému druhostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu vo veci uloženia pokuty v rámci daňového konania je podanie správnej žaloby prípustné.

15. Rozhodnutie správcu dane o námiatkach daňového subjektu podaných podľa § 71 Daňového poriadku (v danom prípade napadnuté rozhodnutie) proti výzve na zaplataenie nedoplatku dane podľa § 80 ods. 1 Daňového poriadku však nie je rozhodnutím ukladajúcim daňovému subjektu nové povinnosti, ale súvisí výlučne s vymáhaním splnenia povinnosti zaplataiť daň, ktorá vznikla daňovému subjektu v zmysle Daňového poriadku alebo osobitných predpisov alebo bola určená v rozhodnutí správcu dane, čo tomuto rozhodnutiu dáva charakter rozhodnutia procesnej povahy. Práva a povinnosti žalobcu ako daňového subjektu v prebiehajúcim daňovom konaní sa vydaním napadnutého rozhodnutia v hmotnoprávnej rovine nijakým spôsobom nemenia, keďže ako výzva predchádzajúca jeho rozhodnutiu, tak aj samotné napadnuté rozhodnutie o nevyhovení námiatok žalobcu voči vydanéj výzve nijakým spôsobom nezasahujú do daňovej povinnosti žalobcu ako daňového subjektu. Výzva na zaplataenie daňového nedoplatku vydaná podľa § 80 Daňového poriadku, ako aj rozhodnutie správcu dane o nevyhovení námiatok voči podanej výzve podľa § 71 predmetného zákona majú charakter procesných rozhodnutí, predstavujúcich „len“ následné právne akty smerujúce k splneniu daňovej povinnosti daňového subjektu vyplývajúcich z iných právoplatných rozhodnutí správcu dane, pred prípadným začatím daňového exekučného konania. Inými slovami, v danom prípade má napadnuté rozhodnutie v spojení s predchádzajúcou výzvou na zaplataenie charakter procesného rozhodnutia, ktoré sa týka len procesného postupu správcu dane pred začatím daňového exekučného konania a nerozhoduje sa v nej o uložení úroku z omeškania v určitej výške, keďže tento vyplýva z iného titulu (z konkrétneho právoplatného rozhodnutia, ktoré bolo vo výzve špecifikované), ani nemá na výšku skôr uloženého úroku z omeškania.

16. Na podporu záveru o procesnom charaktere napadnutého rozhodnutia, ako aj jemu predchádzajúcej výzve, vo vzťahu ku ktorému absentuje možnosť zásahu do subjektívnych práv daňového subjektu, správny súd poukazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v rozhodnutí sp. zn. 8Sžf/8/2014 zo dňa 29.01.2015, podľa ktorého „výzva na zaplataenie nedoplatku na dani a následné rozhodnutie o námiatkach je takým procesným rozhodnutím, ktorým sa povinná osoba vyzýva, aby zaplatala svoj nedoplatok na dani skôr, ako správca dane začne daňové exekučné konanie. Predmetná výzva je procesným rozhodnutím, ktoré sa týka len procesného postupu správcu dane pred začatím vedenia daňového exekučného konania, nerozhoduje sa v nej o vyrubení dane v určitej výške, nakoľko táto vyplýva z iného titulu. Výsledok konania o námiatke je určujúci pre ďalší postup správcu dane len v tom zmysle, či pristúpi alebo nepristúpi k vymáhaniu nedoplatku v daňovom exekučnom konaní, nedotýka sa hmotných práv daňového subjektu (žalobcu), a preto ho ani nemožno považovať za rozhodnutie týkajúce sa základných práv a slobôd, ktoré by spadalo pod čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.“

17. Okrem toho, že postupu správcu dane podľa § 80 ods. 1 Daňového poriadku predchádza rozhodovanie o vyrubení dane či iných povinností a následkov vyplývajúcich z relevantnej právnej úpravy týkajúcej sa správy daní, zároveň tomuto postupu, t. j. vydaniu výzvy na zaplataenie daňového nedoplatku, pri dobrovoľnom nesplnení uloženej daňovej povinnosti nasleduje tzv. daňové exekučné konanie. Postupnosťou jednotlivých fáz daňového konania tak možno konštatovať, že výzva správcu dane na zaplataenie daňového nedoplatku podľa § 80 ods. 1 Daňového poriadku, ako aj rozhodnutie správcu dane o námiatkach podaných proti tejto výzve, je svojim charakterom procesným „predexekučným“ právnym aktom správcu dane. Preto aj pokiaľ správca dane rozhodne o námiatkach proti výzve osobitným rozhodnutím, toto rozhodnutie neukladá žalobcovi ako daňovému subjektu žiadne

nové povinnosti a má význam len pre ďalší procesný postup správcu dane, t. j. či pristúpi k vymáhaniu vyrubeneho daňového nedoplatku.

18. Súhrnom vyššie uvedených úvah správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie predstavuje správny akt vydaný žalovaným ako správcom dane v daňovom konaní, ktorý deklaruje stav uloženej daňovej povinnosti žalobcu ako daňového subjektu vzniknutej na základe iného právneho aktu a zároveň vyzýva k dobrovoľnému splneniu daňovej povinnosti pred začatím fázy vymáhania v daňovom exekučnom konaní, pričom sa jedná o také procesné rozhodnutie, ktoré nijakým spôsobom nezasahuje do subjektívnych práv žalobcu.

19. Vzhľadom na procesný charakter napadnutého rozhodnutia žalovaného a zároveň pri absencii zisteného dopadu tohto rozhodnutia v podobe ujmy na subjektívnych právach žalobcu ako účastníka administratívneho (daňového) konania, správny súd žalobu žalobcu smerujúcu voči napadnutému rozhodnutiu vyňatému zo súdneho prieskumu ako neprípustnú podľa § 7 písm. e) v spojení s § 98 ods. 1 písm. g) SSP odmietol.

20. Správny súd sa následne zameril na možnosť správneho súdneho prieskumu napadnutého opatrenia. Z obsahu administratívneho spisu mal správny súd za preukázané, že prostredníctvom napadnutého opatrenia žalovaný oznámil žalobcovi nasledujúce: (i) výzva podľa § 80 Daňového poriadku nie je úkon správcu dane, ktorým sa začína daňové konanie, pretože sa v nej nerozhoduje o právach a povinnostiach daňového subjektu, (ii) odcitoval § 61 ods. 1 Daňového poriadku a (iii) uviedol, že žiadosť o prerušenie konania nie je kvalifikovaný podnet, ktorý nevyvoláva právne účinky, jeho doručením sa nezačína daňové konanie a správca dane nie je povinný o danej žiadosti rozhodnúť.

21. Správny súd konštatuje, že opatrením orgánu verejnej správy je na podklade § 3 ods. 1 písm. c) SSP akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté. Podstatným teda je, aby bolo preukázané, že sa jedná o (i) akt verejnej správy, vydaný v administratívnom konaní a zároveň (ii) týmto aktom sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej a právnickej osoby priamo dotknuté. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že predpokladom preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy je, aby išlo o opatrenie zakladajúce, meniace alebo zrušujúce práva, či povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Zavedenie tohto pojmu podľa dôvodovej správy k SSP je reakciou na to, že v právnom poriadku existuje viacero administratívnych konaní, ktorých výsledkom nie je rozhodnutie, ale je ním opatrenie orgánu verejnej správy. Z hľadiska procesu prijatia je opatrenie, podobne ako rozhodnutie, výsledkom administratívneho správneho konania. Predmetom prieskumu zo strany správnych súdov budú predovšetkým opatrenia, ktorými sa administratívne konanie končí, pritom nie je v tomto rozhodujúce ako je uvedené rozhodnutie správneho orgánu označené (list, oznámenie, opatrenie či rozhodnutie a podobne) (k tomu pozri napríklad uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Stk/1/2023 zo dňa 01.12.2023).

22. Rovnako musí ísť o opatrenie, ktorým bola fyzická, respektíve právnická osoba ukrátená na svojich subjektívnych právach, t. j. že jej takýmto rozhodnutím / opatrením bola spôsobená ujma, škoda, prípadne iný negatívny následok. Aktívna žalobná legitímácia v prípade ochrany subjektívnych práv teda svedčí fyzickej / právnickej osobe tvrdiacej ukrátenie na jej subjektívnych právach s tým, že aktívnu vecnú legitímáciu a jej trvanie skúma správny súd počas celého konania bez ohľadu na to, či jej nedostatok druhý účastník konania namieta alebo nie. Na to, aby fyzická / právnická osoba bola vôbec oprávnená podať všeobecnú správnu žalobu, musia byť vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii splnené všeobecne dve kumulatívne podmienky, a to jednak fyzická / právnická osoba má postavenie účastníka administratívneho konania, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie a jednak už spomínané ukrátenie na subjektívnych právach v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia, respektíve opatrenia, pričom pod pojmom subjektívne právo treba rozumieť vlastné právo, prípadne právom chránený záujem. To ďalej znamená, že všeobecnou správnu žalobou sa nemožno domáhať ochrany práv inej osoby / iných osôb. Vo vzťahu k aktívnej žalobnej legitímácii je zásadné, ako sa účinky rozhodnutia / opatrenia orgánu verejnej správy prejavili v právnej sfére žalobcu. V tomto smere správny súd poukazuje tiež na záver plynúci z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 228/2011 zo dňa 02.06.2011, podľa ktorého cit.: „ (...) Správne súdnictvo tak nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia

správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Ako vyplýva z uvedeného, samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie.“

23. Správny súd uvádza, že po vydaní napadnutého opatrenia zostali práva a povinnosti žalobcu rovnaké a zároveň nedošlo k spôsobeniu ujmy, škody, prípadne iného negatívneho následku. V obsahu napadnutého opatrenia správny súd nevzhladol žiadne skutočnosti alebo okolnosti, ktorými boli alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté. Žalovaný v napadnutom opatrení len zosumarizoval príslušné právne predpisy bez toho, aby došlo k zásahu do subjektívnych práv žalobcu. Jednalo sa tak o opatrenie procesnej povahy, ktoré nemohlo mať za následok ujmu na právach žalobcu.

24. Vzhľadom na procesný charakter napadnutého opatrenia a zároveň pri absencii zisteného dopadu tohto rozhodnutia v podobe ujmy na subjektívnych právach žalobcu ako účastníka administratívneho (daňového) konania, správny súd žalobu žalobcu smerujúcu voči napadnutému opatreniu vyňatému zo súdneho prieskumu ako neprípustnú podľa § 7 písm. e) v spojení s § 98 ods. 1 písm. g) SSP odmietol.

25. O náhrade trov konania rozhodol správny súd s odkazom na § 170 písm. a) SSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, keďže bola žaloba odmietnutá a nebol zistený žiaden dôvod pre aplikáciu § 171 ods. 1 SSP.

26. Toto rozhodnutie senát Správneho súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať prostredníctvom Správneho súdu v Bratislave na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia (§ 443 ods. 1 SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh) (§ 445 ods. 1 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu, c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie, e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd, f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo j) podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1 a 2 SSP).